

Mark- och miljödomstolen

Katarina Brodin, katarina.brodin@dom.se

Miljödepartementet

Skogsutredningens slutbetänkande "Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen" (SOU 2020:73)

Skogsutredningen 2019 har haft i uppdrag att undersöka möjligheterna till och lämna förslag på åtgärder för att stärka äganderätten till skog, nya flexibla skydds- och ersättningsformer vid skydd av skogsmark, hur internationella åtaganden om biologisk mångfald ska kunna förenas med en växande cirkulär bioekonomi samt att föreslå hur incitament för hållbart skogsbruk och en förbättrad legitimitet för den förda skogs- och miljöpolitiken kan skapas. I betänkandet har lämnats ett femtiotal förslag på ändringar.

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har granskat remissen med utgångspunkt från det som berör domstolens verksamhet och lämnar synpunkter avseende de konkreta författningsförslagen. Domstolen avstår från att yttra sig över förslagen i övrigt.

Ändringsförslaget i 31 kap. 9 § första stycket miljöbalken

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslaget.

Ändringsförslagen i skogsvårdslagen (1979:429)

1 a §, 2 b §, 14 § och 15 §

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslagen.

18 d §

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslaget som sådant. Däremot har domstolen synpunkter på formuleringen av författningsförslaget.

I författningsförslaget står det "... beslut om att tillåta ...", medan det i författningskommentaren står "... i beslut om tillstånd...". För att undvika missförstånd, bör författningstexten formuleras på samma sätt som i författningskommentaren.

19 §

Enligt förslaget ska ersättning för intrång till följd av nekat eller begränsat tillstånd till avverkning i fjällnära skog bestämmas av Skogsstyrelsen i samma beslut som medför rådighetsinskränkningen i pågående markanvändning. Domstolen anser att det sig finns klara fördelar med en sammanhållen process.

Utredningen har bedömt att det är mer ändamålsenligt att överprövningen av ersättningsfrågan vid nekat tillstånd till avverkning i fjällnära skog ska ske hos förvaltningsrätten än att överprövningen av samtliga ärenden enligt skogsvårdslagen ska ske hos mark- och miljödomstolen.

Domstolen anser i likhet med utredningen att överprövningen av den något mer begränsade frågan – ersättning – bör överföras till det domstolsslag som hanterar ärenden enligt skogsvårdslagen, dvs. allmän förvaltningsrätt. Domstolen kan därför ställa sig bakom utredningens förslag. Förvaltningsrätterna hanterar redan idag frågor om statlig ersättning inom andra områden och det finns offentlig-rättsliga inslag i prövningen som ger en naturlig koppling till det domstolsslaget.

Eftersom ett nekat tillstånd till avverkning innebär en rådighetsinskränkning och det kan röra sig om stora värden, anser mark- och miljödomstolen att man bör överväga att skapa en möjlighet för den enskilde att få ersättning för rättegångskostnader vid en överprövning av Skogsstyrelsens beslut om ersättning.

När det gäller 19 § första stycket andra meningen kan det finnas skäl att, att för tydlighetens skull, överväga att "... beslut som meddelas med stöd av ..." ersätts med "... beslut som meddelas eller har meddelats med stöd av..." (jfr avsnitt 18.2 s. 1164).

När det gäller 19 § andra stycket vill mark- och miljödomstolen framhålla följande. I författningskommentaren till 19 § anges att den praxis som utvecklats för ersättning enligt 4 kap. expropriationslagen bör vara vägledande. Enligt 4 kap. 1 § första stycket expropriationslagen kan ersättning utgå både för minskning av fastighetens marknadsvärde och för s.k. annan skada. Förslaget i 19 § andra stycket omfattar emellertid inte ersättning för annan skada. I stället för att ha en egen ersättningsmodell i 19 § anser domstolen att en hänvisning bör göras i 19 § till expropriationslagen, jfr 31 kap. 2 § miljöbalken.

19 a § första stycket

Mark- och miljödomstolen har ingen erinran mot förslaget.

19 a § andra stycket

Utredningen har i avsnitt 15.6.6 i betänkandet angett att bestämmelsen i 31 kap. 15 § andra stycket miljöbalken är tillämplig om Skogsstyrelsen vill återkräva utbetald ersättning.

Bestämmelsen i 31 kap. 15 § andra stycket miljöbalken innehåller bestämmelser om var talan ska väckas (mark- och miljödomstolen) och tidsfrister för när den ska vara väckt för att inte rätten att föra talan ska gå förlorad. Enligt mark- och miljödomstolens uppfattning bör det direkt i skogsvårdslagen införas en

bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 31 kap. 15 § andra stycket miljöbalken.

34 § första stycket

Mark- och miljödomstolen har ingen erinran mot förslaget.

Ändringsförslagen i skogsvårdsförordningen (1993:1096)

15 §

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslaget.

15 b §

Mark- och miljödomstolen har svårt att bedöma om den föreslagna handläggningstiden om tre veckor i 15 b § första stycket är rimlig eller inte. Domstolen har i övrigt inget att invända mot förslaget.

20 §

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslaget.

35 §

Mark- och miljödomstolen tillstyrker förslaget. Eftersom en fastighet kan omfattas av flera beslut är det viktigt att en anteckning görs för varje beslut. Varje anteckning bör innehålla Skogsstyrelsens diarienummer för respektive beslut.

Ändringsförslaget i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

Mark- och miljödomstolen tillstyrker förslaget.

Ändringsförslaget i förordningen (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen

Mark- och miljödomstolen tillstyrker förslaget.

Förslag till ändring i fastighetstaxeringslagen (1979: 1152)

Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot förslaget.

Detta yttrande har beslutats av tf. chefsrådmannen Katarina Brodin i samråd med rådmännen Kristina Johnsson (föredragande), Magnus Bygdemark, Emma Önneby, Anna Svedjevik och Emma Granberg samt de tekniska råden Lena Nilsson (föredragande), Britt-Inger Rönnbäck (föredragande), Erik Olauson, Åsa Larsson, Camilla Wolf-Watz, Per Lagervall, Anita Wennström och Daniel Janonius Löwgren samt tingsfiskalen Olivia Ekeberg.